T093 ATĐ 5 (05) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q105-Trí Uẩn-Luận về Tha Tâm Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 105

LUAÄN THA TAÂM TRÍ (Phaàn 7)

Ñoái vôùi Kieán ñaïo maø noùi thanh Voâ töôùng, nhö noùi: “Muïc-kieàn- lieân khoâng noùi veà truù Voâ töôùng thöù saùu. Theá naøo laø truù Voâ töôùng thöù saùu? Ñoù laø Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh khoâng coù theå thi thieát, ôû nôi naøy-ôû nôi kia khoâng coù theå thi thieát, ôû nôi naøy-ôû nôi kia khoâng coù theå thi thieát, bôûi vì thuoäc veà Khoå phaùp trí nhaãn cho ñeán thuoäc veà Ñaïo loaïi trí nhaãn.” Hoûi: Vì sao Kieán ñaïo maø goïi laø Voâ töôùng? Ñaùp: Bôûi vì Kieán ñaïo nhanh choùng khoâng khôûi taâm mong caàu, khoâng coù theå thi thieát töôùng naøy-töôùng kia. Ñoái vôùi Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt maø noùi thanh Voâ töôùng, nhö noùi: “Ñaïi ñöùc Cuø-ñaït-ña neân bieát! Tham duïc-saân nhueá-ngu si laø töôùng thuoäc veà coù, Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt laø Voâ töôùng thuø thaéng nhaát.” Hoûi: Vì sao Baát ñoäng taâm giaûi thoaùt goïi laø Voâ töôùng? Ñaùp: Taát caû phieàn naõo ñeàu goïi laø töôùng, taâm aáy khoâng bò phieàn naõo laøm cho roái loaïn, phieàn naõo ñoái vôùi taâm khoâng ñöôïc töï taïi, taâm ñoái vôùi phieàn naõo coù theå töï taïi, cho neân goïi laø Voâ töôùng. Ñoái vôùi Phi töôûng phi phi töôûng xöù maø noùi thanh Voâ töôùng, nhö noùi: “Mình khôûi leân nhieàu gia haïnh, söû duïng nhieàu coâng löïc, ñaït ñöôïc Ñònh thuoäc veà taâm Voâ töôùng, khoâng neân nhieãm tröôùc ôû trong söï möøng vui thích thuù.” Ñaây laø noùi khoâng daáy khôûi Ñònh coù yù vò cuûa Höõu Ñaûnh, chæ daáy khôûi Ñònh thanh tònh. Hoûi: Vì sao Phi töôûng phi phi töôûng xöù goïi laø Voâ töôùng? Ñaùp: Coõi aáy khoâng coù töôùng töôûng roõ raøng, cuõng khoâng coù töôùng voâ töôûng, chæ coù töôûng mô hoà-chaäm chaïp khoâng roõ raøng, hieän haønh raát vi teá, nhö Nghi maø chuyeån cho neân goïi laø Voâ töôùng. Ñoái vôùi chính Tam-ma-ñòa Voâ töôùng maø noùi thanh Voâ töôùng, nhö

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 79

trong naøy noùi veà ba Tam-ma-ñòa, ñoù laø trong caûnh sôû duyeân cuûa Tam-ma-ñòa Khoâng-Voâ nguyeän-Voâ töôùng Khoâng coù möôøi töôùng. Nhö trong kinh noùi: “Moät thôøi gian Ñöùc Phaät an truù trong Tinh xaù Loäc Maãu phaùi Ñoâng

thaønh Thaát-la-phieät, Toân giaû A-nan ñi ñeán truù xöù Ñöùc Phaät, ñaûnh leã saùt hai chaân maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Con nhôù laïi moät luùc noï Ñöùc Phaät an truù trong khu vöôøn Meâ-chuû-lö cuûa doøng hoï Thích, chính mình nghe nghóa nhö vaäy töø Ñöùc Theá Toân: Bôûi vì Ta truù nhieàu vaøo trong Tam-ma-ñòa Khoâng... Con ñoái vôùi nghóa naøy thoï trì kheùo leùo chaêng? Ñöùc Theá Toân baûo raèng: OÂng thoï trì kheùo leùo gioáng nhö giaûng giaûi khoâng coù gì khaùc.” Hoûi: Neáu thoï trì kheùo leùo thì khoâng neân sinh ra do döï, ñaõ sinh ra do döï thì laøm sao thoï trì kheùo leùo? Ñaùp: Tuy sinh ra do döï maø khoâng phaân bieät sai laïc, khoâng hoaøn toaøn queân maát cho neân cuõng goïi laø thoï trì kheùo leùo. Hoûi: Toân giaû A-nan nghe vaø giöõ gìn baäc nhaát, Ñöùc Nhö lai ñaõ noùi taùm vaïn phaùp uaån, duøng Chaùnh nieäm chöù ñöïng ñeàu coù theå thoï trì, leõ naøo ñoái vôùi moät caâu maø sinh ra nghi hoaëc? Ñaùp: Bôûi vì luùc nghe phaùp naøy trong taâm ñang buoàn raàu phieàn muoän, nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích bò gieát haïi laø nhaân duyeân cuûa ñieàu naøy. Nghóa laø bôûi vì Tyø-loâ-traïch-ca raát ngu si, taøn phaù khu thaønh Kieáp- tyø-la, gieát haïi nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích roài, ñeán ngaøy thöù hai Toân giaû A-nan daãn theo moät Tyø kheo, ñi vaøo trong khu thaønh aáy, khu thaønh naøy ngaøy tröôùc gioáng nhö cung trôøi xinh ñeïp, ñang luùc baáy giôø nôi aáy gioáng nhö baõi tha ma, taát caû laàu ñaøi cung quaùn-töôøng thaønh ñaåy luøi quaân ñòch, caùc khung cöûa lôùn nhoû... thaûy ñeàu huûy hoaïi tan taønh, haøng caây nhö vaät baùu khoâng coù caây naøo khoâng bò chaët ñoå, suoái trong-hoà maùt ñaày maùu vaø buøn laãn loän, caùc loaøi chim eùn-nhaïn-uyeån öông-Khoång töôùc-anh vuõ- maïng maïng..., ñeàu bò khoùi löûa laøm cho böùc baùch haõi huøng cho neân bay taùn loaïn giöõa hö khoâng, caùc treû trai-treû gaùi vì maát cha meï cho neân ñi theo A-nan khoùc loùc keâu gaøo thaûm thöông, taát caû keå roõ veà söï maát maùc cha meï vaø nhöõng ngöôøi thaân; A-nan laïi ñeán beân hoà Maãu Trö, troâng thaáy nhöõng ngöôøi doøng hoï Thích hoâm qua bò teân vua ngu si choân nöûa ngöôøi, duøng saét maøi ñi maøi laïi maø gieát cheát, ngöôøi chöùng Thaùnh maø cheát baûy vaïn baûy ngaøn ngöôøi. Toân giaû A-nan troâng thaáy söï coá naøy roài, sinh loøng heát söùc buoàn phieàn khoå sôû. Sau ñoù Ñöùc Theá Toân vaéng laëng caùc caên, an truù trong Giaùc tueä, baát ñoäng nhö nuùi lôùn, taâm yù thanh thaûn vaãn oâm baùt baèng ñaù nhieáp nieäm yeân laëng, gioáng nhö oâm bình ñöïng daàu, caùc caên ñieàu hoøa tuøy thuaän, nhö ngöïa chuùa quyù baùu, thaúng thaén nhìn khoan thai,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 80

ñi vaøo trong khu thaønh quaùn saùt phaùp höõu vi bieán hoaïi voâ thöôøng. Luùc baáy giôø A-nan nhìn saéc dieän cuûa Ñöùc Theá Toân, thaáy uy quang caøng taêng maïnh-dung nhan töôùng maïo thanh thaûn ung dung, thaáy roài nghó raèng: Ñöùc Theá Toân vaø mình ôû nôi hoang taøn-nhaø cöûa bò phaù huûy-quyeán thuoäc bò gieát haïi khoâng coù gì khaùc, Ñöùc Theá Toân an tónh baát ñoäng nhö nuùi, maø thaân taâm mình sinh noãi buoàn khoå voâ cuøng? Ñöùc Phaät bieát roõ yù nghó aáy, baûo vôùi A-nan raèng: Bôûi vì Ta truù nhieàu trong Tam-ma-ñòa Khoâng, nôi oâng khôûi leân töôûng ñeán thaønh aáp, ta khôûi leân töôûng ñeán A-luyeän-nhaõ; nôi oâng khôûi leân töôùng ñeán thaân thuoäc, Ta khôûi leân töôûng ñeán ngöôøi bình

thöôøng; nôi oâng khôûi leân ñeán höõu tình, Ta khôûi leân töôûng ñeán phaùp vieân maõn, cho neân Ta an tónh baát ñoäng nhö nuùi. Ñöùc Phaät bieát roõ taâm cuûa A-nan vaø chuùng Tyø kheo, ôû taïi nôi naøy khoâng theå naøo tu thieän deã daøng, lieàn töø töø ñi ñeán thaønh Thaát-la-phieät, taïm thôøi an truù taïi Tinh xaù Loäc Maãu. Luùc baáy giôø söï buoàn ñau saàu lo trong loøng A-nan ñaõ giaûm ñi, lieàn ñeán nôi Ñöùc Phaät maø thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Con nhôù laïi moät luùc noï...” Vì vaäy luùc Toân giaû nghe phaùp naøy, bôûi vì trong taâm ñang öu saàu phieàn muoän maø sinh nghi hoaëc. Hoûi: Ñöùc Phaät noùi Ta truù nhieàu trong Tam-ma-ñòa Khoâng, laø truù nhieàu trong Khoâng naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Truù nhieàu trong Voâ sôû haønh Khoâng, bôûi vì ñoái vôùi boán oai nghi thuaän vôùi Khoâng naøy, nghóa laø neáu coù moät loaïi thì ba loaïi coøn laïi seõ Khoâng, vì theá cho neân Ñöùc Phaät truù nhieàu trong Khoâng naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Truù trong Boån taùnh Khoâng, bôûi vì quaùn taùnh voán cuûa phaùp laø Khoâng-Voâ ngaõ, cho neân tuy thaáy bieán ñoåi hö hoaïi maø khoâng öu saàu phieàn muoän. “Luùc aáy caùc Tyø kheo nghe Ñöùc Theá Toân noùi bôûi vì Ta truù nhieàu trong Tam-ma-ñòa Khoâng, lieàn nghi raèng phaùp naøy laø Ñònh baát coïng cuûa Phaät. Ñöùc Phaät bieát roõ yù ñoù, lieàn baûo vôùi A-nan raèng: Neáu coù Tyø kheo cuõng muoán truù nhieàu trong Ñònh Khoâng naøy, thì neân loaïi boû töôûng veà thaønh aáp vaø töôûng veà höõu tình, khôûi leân töôûng veà A-luyeän-nhaõ. Neáu coù theå nhö vaäy thì cuøng vôùi Ta khoâng khaùc gì.” Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân khuyeân caùc Tyø kheo tröôùc tieân phaûi loaïi boû hai töôûng? Ñaùp: Bôûi vì hai töôûng naøy laøm cho caùc Tyø kheo sinh taâm öu saàu phieàn muoän. “Ngay sau ñoù Ñöùc Theá Toân laïi baûo vôùi A-nan: Neáu nhöõng Tyø kheo khaùc cuõng muoán truù nhieàu trong Ñònh Khoâng naøy, thì neân loaïi boû

töôûng veà höõu tình vaø töôûng veà A-luyeän-nhaõ, khôûi leân töôûng veà ñòa. Neáu coù theå nhö vaäy thì cuøng vôùi Ta khoâng khaùc gì. Nhö vaäy coù Tyø kheo khaùc neân loaïi boû töôûng veà A-luyeän-nhaõ vaø töôûng veà ñòa, khôûi leân töôûng veà Khoâng voâ bieân xöù, cho ñeán coù Tyø kheo khaùc neân loaïi boû töôûng veà Thöùc voâ bieân xöù vaø töôûng veà Voâ sôû höõu xöù, khôûi leân töôûng veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù, neáu coù theå nhö vaäy thì cuøng vôùi Ta khoâng khaùc gì. Neáu laïi coù theå loaïi boû töôûng veà Voâ sôû höõu xöù vaø töôûng veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù, thì môùi coù theå hoaøn toaøn truù nhieàu trong töôûng veà khoâng.” Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi taát caû phaàn vò, giaûm daàn moät töôûng tröôùc, taêng daàn moät töôûng sau, chöù khoâng khuyeân toång quaùt laø loaïi boû caùc töôûng tröôùc? Ñaùp: Bôûi vì haèng haø sa soá chö Phaät quaù khöù ñeàu ñöa ra caùch noùi theo thöù töï nhö vaäy. Laïi nöõa, bôûi vì muoán laøm cho vaên ñaõ noùi khoâng roái loaïn, neáu khuyeân toång quaùt laø loaïi boû caùc töôûng tröôùc thì vaên aáy seõ roái loaïn, chö Phaät noùi phaùp chaéc chaén vaên töø khoâng roái loaïn, cho neân giaûm daàn moät töôûng tröôùc maø taêng daàn moät töôûng sau. Laïi nöõa, bôûi vì muoán laøm cho vaên ñaõ noùi khoâng naëng neà, neáu khuyeân toång quaùt laø loaïi boû caùc töôûng tröôùc thì vaên aáy seõ naëng neà, chö Phaät noùi phaùp

chaéc chaén vaên töø naëng neà, cho neân noùi theo caùch naøy. Laïi nöõa, bôûi vì muoán laøm cho vaên ñaõ noùi toùm taét ñöôïc ñieåm chính, neáu khuyeân toång quaùt laø loaïi boû caùc töôûng tröôùc thì vaên aáy seõ nhieàu phöùc taïp, chö Phaät noùi phaùp chaéc chaén vaên töø phaûi toùm taét ñöôïc ñieåm chính, cho neân noùi theo caùch naøy. Laïi nöõa, bôûi vì muoán bieåu hieän phöông phaùp baøn luaän veà ñaïo thì phaûi nhö vaäy, nghóa laø Luaän sö coå xöa heã thöïc hieän baøn luaän veà ñaïo, neáu laáy moät loaïi sau thì caàn phaûi boû moät loaïi tröôùc, Ñöùc Theá Toân ñaõ laø baäc Luaän sö Voâ Thöôïng, cho neân döïa vaøo söï baøn luaän veà ñaïo maø noùi theo caùch nhö vaäy. Hoûi: Trong naøy, töôûng veà thaønh aáp cho ñeán töôûng veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù, taát caû hieån baøy veà ñieàu gì? Ñaùp: Töôûng veà thaønh aáp laø hieån baøy duyeân vôùi töôûng veà thaønh Kieáp-tyû-la. Töôûng veà höõu tình laø hieån baøy duyeân vôùi töôûng veà doøng hoï Thích. Töôûng veà A-luyeän-nhaõ laø hieån baøy duyeân vôùi töôûng veà khu vöôøn Naëc-cuø-ñaø, vaø duyeân vôùi töôûng veà Tyø kheo tu thieän. Töôûng veà ñòa laø hieån baøy töôûng veà saéc phaân taùn. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu coù caùc saéc thì coù noãi khoå ñau bò chaët ñöùt tay chaân-tai-muõi-thaân theå… Töôûng veà Khoâng voâ bieân xöù, töùc laø hieån baøy töôûng veà Khoâng voâ bieân xöù; cho ñeán töôûng veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù, töùc laø hieån baøy töôûng veà Phi töôûng phi phi töôûng xöù.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 82

Laïi nöõa, töôûng veà thaønh aáp laø hieån baøy möôøi laêm Ngaõ sôû kieán. Töôûng veà höõu tình laø hieån baøy naêm Ngaõ kieán. Töôûng veà A-luyeän-nhaõ laø hieån baøy naêng duyeân cuûa töôûng veà Khoâng xöù. Töôûng veà boán saéc laø hieån baøy veà phaùp ñoái trò cuûa noù. Laïi nöõa, töôûng veà thaønh aáp laø hieån baøy veà khí theá gian cuûa coõi Duïc. Töôûng veà höõu tình laø hieån veà höõu tình theá gian cuûa coõi Duïc. Töôûng veà A-luyeän-nhaõ laø hieån baøy veà hai Tónh löï tröôùc. Töôûng veà ñòa laø hieån baøy veà hai Tónh löï sau. Töôûng veà boán Voâ saéc laø hieån baøy veà phaùp ñoái trò cuûa noù. Laïi nöõa, töôûng veà thaønh aáp laø hieån baøy toång quaùt veà coõi Duïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coõi Duïc ueá taïp gioáng nhö thaønh aáp. Nhö baøi tuïng noùi: “Neáu coù theå ñieàu phuïc thaønh aáp, ñaâm-maéng-troùi chaët vaø laøm haïi…, Khoå-vui khoâng theå naøo lay ñoäng, nhö nuùi thì goïi laø Tyø kheo.” Töôûng veà höõu tình laø hieån baøy Tónh löï thöù nhaát. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì ñòa Tónh löï thöù nhaát haõy coøn coù chuùng höõu tình sai bieät nhö vua-quan-sang-heøn. Töôûng veà A-luyeän-nhaõ laø hieån baøy veà Tónh löï thöù hai-thöù ba. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì lìa boû Taàm-Töù-Hyû goïi laø baäc Thaùnh im laëng. Töôûng veà ñòa laø hieån baøy veà Tónh löï thöù tö. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong ñaát aáy coù ñaát ôû moïi nôi. Töôûng veà boán Voâ saéc laø hieån baøy veà phaùp ñoái trò cuûa noù. Ngay trong kinh aáy noùi: “Ñöùc Phaät baûo vôùi A-nan: Nhö vaäy höôùng veà tieán vaøo Ñònh Khoâng voâ thöôïng, coù theå nhanh choùng heát saïch caùc laäu, choùng ñöôïc voâ laäu khoâng coù gia haïnh giaûi thoaùt.” Hoûi: Theá naøo goïi laø coù gia haïnh giaûi thoaùt-khoâng coù gia haïnh giaûi thoaùt? Ñaùp: Thôøi giaûi thoaùt goïi laø coù gia haïnh giaûi thoaùt, Baát thôøi giaûi thoaùt goïi laø khoâng coù gia haïnh giaûi thoaùt. Laïi nöõa, trong söï

noái tieáp nhau cuûa A-la-haùn thuoäc naêm chuûng taùnh tröôùc, goïi laø coù gia haïnh giaûi thoaùt; trong söï noái tieáp nhau cuûa A-la-haùn thuoäc chuûng taùnh Baát ñoäng, goïi laø khoâng coù gai haïnh giaûi thoaùt. Laïi nöõa, neáu döïa vaøo ñòa Vò chí Ñònh-Tónh löï trung gian vaø ba Voâ saéc döôùi, thì goïi laø coù gia haïnh giaûi thoaùt; neáu döïa vaøo boán Tónh löï caên baûn, thì khoâng coù gia haïnh giaûi thoaùt. Ñoù goïi laø söï sai bieät cuûa hai loaïi giaûi thoaùt. Coù ba truøng Tam-ma-ñòa, ñoù laø Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng, Tam- ma-ñòa Voâ nguyeän Voâ nguyeän, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng Voâ töôùng. Trong luaän Thi Thieát noùi: “Theá naøo laø Tam-ma-ñòa khoâng Khoâng?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 83

Ñoù laø coù Tyø kheo tö duy caùc haønh coù rôi maát-coù giöõ thaûy ñeàu laø Khoâng, quaùn xeùt caùc haønh coù rôi maát-coù giöõ laáy naøy laø Khoâng-Voâ thöôøng, phaùp- ngaõ vaø ngaõ sôû luoân luoân khoâng bieán ñoåi. Quaùn xeùt nhö vaäy luoân luoân khoâng giaùn ñoaïn, laïi khôûi leân taâm-taâm sôû phaùp, tö duy veà quaùn xeùt khoâng tröôùc ñaây cuõng laïi laø Khoâng, quaùn veà quaùn xeùt Khoâng naøy cuõng Khoâng-Voâ thöôøng, phaùp-ngaõ vaø ngaõ sôû luoân luoân khoâng bieán ñoåi. Nhö ngöôøi tích tuï raát nhieàu caây cuûi, duøng löûa ñoát chaùy ñoáng cuûi, tay caàm gaäy daøi ñi voøng quanh ñaåy gom laïi, muoán laøm cho chaùy heát, ñaõ bieát saép chaùy heát, caây gaäy daøi ñaõ caàm cuõng neùm vaøo trong löûa, ñoát chaùy khieán cho cuøng heát saïch. Theá naøo laø Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän Voâ nguyeän? Ñoù laø coù Tyø kheo, tö duy veà caùc haønh coù rôi maát-coù giöõ laáy thaûy ñeàu Voâ thöôøng, quaùn xeùt caùc haønh coù rôi maát-coù giöõ laáy naøy khoâng phaûi laø thöôøng coøn-khoâng phaûi laø luoân coù, ñeàu laø phaùp bieán ñoåi. Quaùn xeùt nhö vaäy luoân luoân khoâng giaùn ñoaïn, laïi khôûi leân taâm-taâm sôû phaùp, tö duy veà quaùn xeùt Voâ thöôøng tröôùc ñaây cuõng laïi laø Voâ thöôøng, quaùn veà quaùn xeùt Voâ thöôøng naøy cuõng khoâng phaûi laø thöôøng coøn-khoâng phaûi laø luoân coù, ñeàu laø phaùp bieán ñoåi. Thí duï noùi nhö tröôùc. Theá naøo laø Tam-ma-ñòa Voâ töôùng Voâ töôùng? Ñoù laø coù Tyø kheo, tö duy veà Traïch dieät ñeàu laø roãng rang vaéng laëng, quaùn xeùt veà Traïch dieät naøy rôøi boû caùc nôi nöông töïa-aùi khoâng coøn-lìa dieät Nieát-baøn. Quaùn xeùt nhö vaäy luoân luoân khoâng giaùn ñoaïn, laïi khôûi leân taâm-taâm sôû phaùp, tö duy veà quaùn xeùt roãng rang vaéng laëng, Phi traïch dieät cuõng laø roãng rang vaéng laëng, quaùn xeùt Phi traïch dieät naøy cuõng khoâng sinh ra caùc phaùp laãn taïp. Thí duï noùi nhö tröôùc.” Neân bieát raèng nghóa trong luaän aáy ñaõ noùi, ñoù laø tröôùc tieân khôûi leân Ñònh Khoâng ñeå quaùn xeùt naêm Thuû uaån laø Khoâng, sau ñoù khôûi leân Ñònh Khoâng Khoâng ñeå quaùn veà quaùn xeùt Khoâng tröôùc ñaây cuõng laø Khoâng, nghóa laø bôûi vì quaùn xeùt veà Khoâng thì cuõng laø Khoâng. Tröôùc tieân khôûi leân Ñònh Voâ nguyeän ñeå quaùn xeùt naêm Thuû uaån laø Voâ thöôøng, sau ñoù khôûi leân Ñònh Voâ nguyeän Voâ nguyeän, quaùn veà quaùn xeùt Voâ nguyeän tröôùc ñaây cuõng laø Voâ thöôøng, nghóa laø bôûi vì quaùn xeùt veà Voâ thöôøng aáy cuõng laø Voâ thöôøng. Tröôùc tieân khôûi leân Ñònh Voâ töôùng ñeå quaùn xeùt Traïch dieät laø roãng rang vaéng laëng, sau ñoù khôûi leân Ñònh Voâ töôùng Voâ töôùng, quaùn

veà quaùn xeùt Voâ töôùng tröôùc ñaây cuõng laø roãng rang vaéng laëng, nghóa laø quaùn xeùt veà söï roãng rang vaéng laëng aáy laø Phi traïch dieät cuõng laø roãng rang vaéng laëng, bôûi vì ba töôùng höõu vi ñeàu roãng rang vaéng laëng. Nhö haïng Chieân-ñoà-la taäp trung caây cuûi, luùc ñoát chaùy xaùc cheát, tay caàm gaäy daøi ñaåy gom laïi laøm cho chaùy heát, sau ñoù cuõng ñoát chaùy caây gaäy. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 84

Hoûi: Luùc naøo ñaït ñöôïc truøng Tam-ma-ñòa naøy? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaït ñöôïc trong Kieán ñaïo, nhö luùc ñaït ñöôïc Theá tuïc trí Hieän quaùn bieân thì cuõng ñaït ñöôïc phaùp naøy. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Ñaït ñöôïc trong Tu ñaïo, nhö luùc Thaùnh giaû liaø nhieãm ñaït ñöôïc taâm bieán hoùa thì cuõng ñaït ñöôïc phaùp naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Ñaït ñöôïc luùc Taän trí hieän khôûi, nhö luùc Taän trí hieän khôûi, tu ñaït ñöôïc caên thieän höõu laäu cuûa ba coõi, cuõng ñaït ñöôïc phaùp naøy. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Neáu thuaän theo ñaït ñöôïc Tam- ma-ñòa naøy, thì luùc aáy lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, môùi ñaït ñöôïc truøng Tam-ma-ñòa, chöù khoâng phaûi laø ñeàu coù theå ñaït ñöôïc. Caùc höõu tình ñaït ñöôïc sau ñoù khôûi leân gia haïnh môùi hieän roõ ôû tröôùc maét, Phaät khoâng coù gia haïnh, Ñoäc giaùc coù gia haïnh baäc Trung, Thanh vaên coù gia haïnh baäc Trung-Thöôïng. Hoûi: Truøng Tam-ma-ñòa naøy coù maáy trí sau khi hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Coù boán trí sau khi hieän roõ ôû tröôùc maét, ñoù laø Phaùp trí-Loaïi trí-Khoå trí vaø Dieät trí. Truøng Tam-ma-ñòa cuûa coõi Duïc do Vò chí ñònh thaâu nhieáp, sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét; truøng Tam-ma-ñòa cuûa hi töôûng phi phi töôûng xöù do Voâ sôû höõu xöù thaâu nhieáp, sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét; truøng Tam-ma-ñòa cuûa ñòa khaùc ñeàu do mình thaâu nhieáp, sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Ba truøng Tam-ma-ñòa naøy, veà coõi thì goàm chung ba coõi. Veà ñòa thì thuoäc veà möôøi moät ñòa, ñoù laø Vò chí ñònh-Tónh löï trung gian-boán Tónh löï caên baûn-boán Voâ saéc caên baûn vaø coõi Duïc. Veà sôû y thì chæ döïa vaøo thaân ôû coõi Duïc. Veà haønh töôùng, Tam-ma-ñòa khoâng coù hai haønh töôùng, Tam- ma-ñòa Khoâng Khoâng chæ coù haønh töôùng Khoâng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì chæ rieâng haønh töôùng Khoâng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy chæ rieâng haønh töôùng Khoâng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Bôûi vì haønh töôùng Khoâng cuøng vôùi Coù traùi ngöôïc nhau, coù naêng löïc laøm cho höõu tình mau choùng rôøi boû sinh töû; Ñònh truøng Khoâng naøy chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo, haõy coøn coù theå rôøi boû Thaùnh ñaïo, huoáng laø Khoâng rôøi boû sinh töû hay sao? Vì vaäy chæ rieâng haønh töôùng Khoâng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Voâ ngaõ? Ñaùp: Neáu thaáy caùc phaùp Voâ ngaõ maø khoâng thaáy laø Khoâng, thì tuy chaùn ngaùn sinh töû maø khoâng phaûi laø taêng maïnh leân; neáu thaáy laø Khoâng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 85

thì löïc chaùn ngaùn ñoái vôùi sinh töû taêng maïnh leân. Nhö ngöôøi ñi moät mình ôû giöõa ñöôøng, gaëp moät ngöôøi baïn tuy bieát khoâng phaûi laø thaân thuoäc vôùi mình, maø khoâng quaù lo laéng, veà sau neáu luùc chia tay thì raát lo laéng buoàn phieàn. Haønh töôùng khoâng ñoái vôùi chaùn chaùn sinh töû thì maïnh hôn ñoái vôùi Voâ ngaõ, vì vaäy Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Voâ ngaõ. Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän coù möôøi haønh töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ nguyeän Voâ nguyeän chæ coù haønh töôùng Voâ thöôøng. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì chæ rieâng haønh töôùng Voâ thöôøng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy chæ rieâng haønh töôùng Voâ thöôøng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Bôûi vì haønh töôùng Voâ thöôøng cuøng vôùi Coù traùi ngöôïc nhau, coù naêng löïc laøm cho höõu tình mau choùng rôøi boû sinh töû; Ñònh truøng Voâ nguyeän naøy chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo, haõy coøn coù theå rôøi boû Thaùnh ñaïo, huoáng laø khoâng rôøi boû sinh töû hay sao? Vì vaäy chæ rieâng haønh töôùng Voâ thöôøng sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Khoå? Ñaùp: Bôûi vì Thaùnh ñaïo khoâng phaûi laø Khoå. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm boán haønh töôùng duyeân vôùi Taäp? Ñaùp: Bôûi vì Thaùnh ñaïo khoâng coù theå daãn ñeán quaû baùo cuûa ba coõi. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm boán haønh töôùng duyeân vôùi Ñaïo? Ñaùp: Ñònh naøy neáu laøm haønh töôùng duyeân vôùi Ñaïo, thì phaûi vui möøng caàu mong Thaùnh ñaïo chöù khoâng neân chaùn ngaùn rôøi boû. Tam-ma-ñòa Voâ töôùng coù boán haønh töôùng, Tam-ma-ñòa Voâ töôùng Voâ töôùng chæ coù haønh töôùng Tónh. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì chæ rieâng haønh töôùng Tónh sau khi Thaùnh ñaïo hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Dieät? Ñaùp: Dieät coù hai loaïi: 1. Phi traïch dieät. 2. Voâ thöôøng dieät. Neáu laøm haønh töôùng Dieät thì khoâng bieát duyeân vôùi Dieät naøo. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì leõ ra cuõng khoâng phaûi laø haønh töôùng Tónh, ñoù laø Tónh cuõng coù hai loaïi: 1. Phi traïch dieät. 2. Traïch dieät. Neáu laøm haønh töôùng Tónh löï thì cuõng khoâng bieát laø duyeân vôùi Tónh naøo?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 86

Ñaùp: Coù noùi hai Dieät, khoâng coù nôi naøo noùi hai Tónh, vì vaäy khoâng neân ví duï. Laïi nöõa, nghóa cuûa Dieät laïm duïng nhieàu, nghóa cuûa Tónh laïm duïng ít, ñoù laø bôûi vì Dieät coù ba-Tónh chæ coù hai. Neáu laïi khoâng laøm haønh töôùng Tónh, thì Ñònh naøy laïi laøm haønh töôùng gì? Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Dieät? Ñaùp: Bôûi vì Phi traïch dieät khoâng phaûi laø phaùp Dieäu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luaän phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Theá naøo laø phaùp Dieäu? Ñoù laø phaùp thieän voâ laäu.” Phi traïch dieät laø voâ kyù cho neân khoâng phaûi laø phaùp Dieäu. Hoûi: Vì sao Ñònh naøy khoâng laøm haønh töôùng Ly? Ñaùp: Bôûi vì Phi traïch dieät phaûi laø phaùp Ly. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luaän phaåm Loaïi Tuùc noùi: “Theá naøo laø phaùp Ly? Ñoù laø Giôùi thieän cuûa coõi Duïc.” Coõi Saéc-Voâ saéc do xuaát ly maø sinh ra caùc Ñaúng chí thieän, phaùp Hoïc-phaùp Voâ hoïc vaø Traïch dieät laø sôû duyeân cuûa Ñònh naøy, bôûi vì Phi traïch dieät khoâng coù töôùng cuûa phaùp Ly ñaõ noùi kia. Sôû duyeân cuûa truøng

Tam-ma-ñòa naøy, thì Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng vaø Voâ nguyeän Voâ nguyeän, coù nôi noùi: Duyeân rieâng vôùi Thaùnh ñaïo ôû saùt na cuoái cuøng; coù nôi noùi: Duyeân rieâng vôùi Thaùnh ñaïo ôû saùt na cuoái cuøng cuûa Tam-ma-ñòa caâu sinh; coù nôi noùi: Duyeân chung vôùi Thaùnh ñaïo noái tieáp nhau; coù nôi noùi: Duyeân chung vôùi Thaùnh ñaïo noái tieáp nhau cuûa Tam-ma-ñòa caâu sinh. Tam-ma-ñòa Voâ töôùng Voâ töôùng thì duyeân vôùi Phi traïch dieät. Veà Nieäm truù, ñeàu chæ rieâng Phaùp nieäm truù ñi cuøng. Veà trí, ñeàu chæ rieâng Theá tuïc trí ñi cuøng. Veà Tam-ma-ñòa, töùc laø Tam-ma-ñòa höõu laäu chöù khoâng phaûi laø Tam-ma-ñòa voâ laäu. Veà caên töông öng, laø töông öng vôùi ba Caên, ñoù laø Hyû-Laïc vaø Xaû. Veà ba ñôøi thì ñeàu laø ba ñôøi. Duyeân vôùi ba ñôøi, Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng vaø Voâ nguyeän Voâ nguyeän, neáu ôû quaù khöù-hieän taïi thì duyeân vôùi quaù khöù; neáu ôû vò lai thì coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho duyeân rieâng vôùi Thaùnh ñaïo ôû saùt na cuoái cuøng, hoaëc ñoù laø Tam-ma-ñòa caâu sinh, hoï noùi ñang khôûi leân laø duyeân vôùi hieän taïi, coøn vò lai thì duyeân vôùi ba ñôøi; coù nhöõng ngöôøi muoán laøm cho duyeân chung vôùi Thaùnh ñaïo noái tieáp nhau, hoaëc ñoù laø Tam-ma-ñòa caâu sinh, hoï noùi ñang khôûi leân laø duyeân vôùi quaù khöù-hieän taïi, coøn laïi vò lai thì duyeân vôùi ba ñôøi. Coù Sö khaùc noùi: “Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng vaø Voâ nguyeän Voâ nguyeän duyeân chung vôùi taát caû Thaùnh ñaïo, ñoù laø noùi ba ñôøi ñeàu duyeân vôùi ba ñôøi.” Tam-ma-ñòa Voâ töôùng Voâ töôùng chæ duyeân vôùi taùch rôøi thôøi gian (Ly theá). Veà thieän-baát thieän vaø voâ kyù, thì ba loaïi ñeàu laø thieän. Duyeân vôùi

thieän-baát thieän vaø voâ kyù, hai loaïi ñaàu chæ duyeân vôùi thieän, moät loaïi sau chæ duyeân vôùi voâ kyù. Heä thuoäc ba coõi-khoâng heä thuoäc, ba loaïi ñeàu heä thuoäc taát caû ba coõi. Duyeân vôùi heä thuoäc ba coõi vaø khoâng heä thuoäc, ba loaïi ñeàu duyeân vôùi khoâng heä thuoäc. Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc phi voâ hoïc, ba loaïi ñeàu laø Phi hoïc phi voâ hoïc. Duyeân vôùi Hoïc-Voâ hoïc vaø Phi hoïc vaø phi voâ hoïc, hai loaïi tröôùc duyeân vôùi Voâ hoïc, moät loaïi sau duyeân vôùi Phi hoïc phi voâ hoïc. Do kieán-tu maø ñoaïn vaø Khoâng ñoaïn, ba loaïi ñeàu laø do tu aøm ñoaïn. Duyeân vôùi kieán-tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, ba loaïi ñeàu duyeân vôùi khoâng ñoaïn. Duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa, ba loaïi ñeàu duyeân vôùi nghóa. Duyeân vôùi Töï-Tha töông tuïc vaø Phi töông tuïc, hai loaïi tröôùc duyeân vôùi Töï töông tuïc, moät loaïi sau duyeân vôùi Phi töông tuïc. Gia haïnh ñaéc-ly nhieãm ñaéc, ba loaïi ñeàu bao goàm caû hai ñaéc. Töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, ba loaïi ñeàu chæ laø chöa töøng ñaït ñöôïc. Hoûi: Ba truøng Tam-ma-ñòa naøy ai khôûi leân vaø ôû nôi naøo? Ñaùp: Coõi Duïc khôûi leân chöù khoâng phaûi laø coõi Saéc-Voâ saéc, loaøi ngöôøi khôûi leân chöù khoâng phaûi laø neõo khaùc, ba chaâu khôûi leân chöù khoâng phaûi laø Baéc chaâu, trong ba chaâu thì nam nöõ ñeàu coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø Phieán-tró… Toân giaû Cuø-sa-phieät-ma noùi raèng: “Chæ coù chaâu Thieäm boä coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø chaâu khaùc, chæ coù thaân nam coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø thaân nöõ. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Ñònh naøy chæ döïa vaøo thaân maïnh meõ, chæ coù

thaân nam ôû chaâu Thieäm boä laø maïnh meõ.” Lôøi bình: Neân bieát trong naøy caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù, bôûi vì nöõ nam ôû ba chaâu ñeàu maïnh meõ. Nhö thaân nam ôû chaâu Thieäm boä ñoái vôùi Ñònh taâm ñeàu ñöôïc töï taïi, thaân nöõ ôû hai chaâu Ñoâng-Taây vaø chaâu naøy cuõng ñoái vôùi taâm Ñònh ñeàu ñöôïc töï taïi, bôûi vì ñeàu maïnh meõ. Hoûi: Nhöõng Boå-ñaëc-giaø-la naøo coù theå khôûi leân Tam-ma-ñòa naøy? Ñaùp: Thaùnh giaû coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø dò sinh, Voâ hoïc coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø Höõu hoïc, Baát thôøi giaûi thoaùt coù theå khôûi leân chöù khoâng phaûi laø Thôøi giaûi thoaùt. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu ñoái vôùi Ñònh ñöôïc töï taïi vaø thaân khoâng coù phieàn naõo, thì môùi coù theå khôûi leân Tam-ma-ñòa naøy. Taát caû dò sinh vaø Tín thaéng giaûi thì hai söï ñeàu khoâng coù, Kieán chí tuy ñoái vôùi Ñònh ñöôïc töï taïi maø trong thaân coøn coù phieàn naõo, Thôøi giaûi thoaùt tuy trong thaân khoâng coù phieàn naõo maø ñoái vôùi Ñònh khoâng ñöôïc töï taïi, cho neân ñeàu khoâng coù theå hôûi leân Ñònh naøy. Chæ coù Baát thôøi giaûi thoaùt coù ñuû hai söï, cho neân coù theå khôûi leân Ñònh. Hoûi: Luùc naøo laø Tam-ma-ñòa naøy? Laø saùt na thöù nhaát hay laø toaøn boä noái tieáp nhau? Neáu saùt na thöù nhaát laø Ñònh naøy, thì sau ñoù noái tieáp

nhau goïi laø Ñònh gì? Neáu toaøn boä noái tieáp nhau laø Ñònh naøy, thì luaän Thöùc Thaân noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Nhö noùi: “Coù theå coù phaùp theá gian, coù rôi maát, coù giöõ laáy do Thuû uaån thaâu nhieáp, döïa vaøo beân trong daáy khôûi-nhôø vaøo choïn löïa sinh ra, chæ laø taùnh thieän heä thuoäc coõi Duïc, Ñònh töø voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn maø sinh ra, duyeân vôùi phaùp voâ laäu, chæ laø phaùp baát coïng cuûa Thaùnh giaû chöù khoâng phaûi laø phaùp cuøng chung cuûa dò sinh chaêng? Ñaùp: Coù, ñoù laø Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng, Voâ nguyeän Voâ nguyeän vaø Voâ töôùng Voâ töôùng heä thuoäc coõi Duïc.” Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Chæ coù saùt na thöù nhaát laø thuoäc veà Ñònh naøy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì sau ñoù noái tieáp nhau goïi laø Ñònh gì? Ñaùp: Ñoù laø caên thieän töông töï vôùi Ñònh naøy chöù khoâng phaûi laø thuoäc veà Ñònh naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Toaøn boä söï noái tieáp nhau ñeàu laø Ñònh naøy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Thöùc Thaân noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Luaän aáy noùi chung veà chuûng loaïi cuûa Ñònh naøy, nghóa laø Ñònh naøy töø tröôùc ñeán sau tuy nhieàu saùt na, maø ñeàu laø thuoäc veà moät chuûng loaïi cuûa Ñònh naøy; ôû ñaây töø voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn maø sinh ra, cho neân khoâng traùi vôùi nôi kia. Neáu noùi rieâng bieät thì Ñònh ôû saùt na thöù nhaát tieáp theo voâ laäu sinh ra duyeân vôùi phaùp voâ laäu; sau ñoù noái tieáp nhau thì tuy khoâng phaûi laø voâ laäu khoâng giaùn ñoaïn maø sinh ra, nhöng maø duyeân vôùi voâ laäu. Hoûi: Truøng Tam-ma-ñòa naøy thì luùc naøo hieän roõ ôû tröôùc maét? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Luùc saép Nieát-baøn môùi khôûi leân Ñònh naøy. Nghóa laø A-la-haùn saép nhaäp Nieát-baøn laïi khôûi leân Thaùnh ñaïo, tieáp theo sau Thaùnh ñaïo thì Ñònh naøy hieän roõ tröôùc maét, rôøi khoûi Ñònh naøy roài lieàn nhaäp Nieát-baøn, khoâng coøn khôûi leân Ñònh naøy maø cuõng khoâng khôûi leân Thaùnh ñaïo. Lôøi

bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaït ñöôïc Ñònh naøy thì tuøy theo luùc muoán hieän roõ tröôùc maét chöù khoâng quyeát ñònh vaøo luùc naøo. Hoûi: Thaùnh ñaïo khoâng giaùn ñoaïn thì Ñònh naøy hieän roõ tröôùc maét, Ñònh naøy khoâng giaùn ñoaïn thì khôûi leân Thaùnh ñaïo hay khoâng? Ñaùp: Ñònh naøy khoâng giaùn ñoaïn khoâng khôûi leân Thaùnh ñaïo. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì chaùn ngaùn Thaùnh ñaïo. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ñònh naøy khoâng gain1 ñoaïn cuõng khoâng khôûi leân Thaùnh ñaïo. Hoûi: Ñònh naøy khoâng giaùn ñoaïn neáu khôûi leân Thaùnh ñaïo, thì taïi sao noùi Ñònh naøy chaùn ngaùn Thaùnh ñaïo?

Ñaùp: Ñònh naøy tuy coù theå chaùn ngaùn rôøi boû Thaùnh ñaïo maø khoâng baèng Thaùnh ñaïo coù theå chaùn ngaùn rôøi boû Ñònh naøy, Thaùnh ñaïo tuy coù theå chaùn ngaùn rôøi boû Ñònh naøy maø sau Thaùnh ñaïo thì Ñònh naøy hieän roõ tröôùc maét, Ñònh naøy tuy coù theå chaùn ngaùn Thaùnh ñaïo rôøi boû Thaùnh ñaïo maø sau Ñònh naøy leõ naøo Thaùnh ñaïo khoâng hieän roõ tröôùc maét hay sao? Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Thaùnh ñaïo khoâng giaùn ñoaïn thì Ñònh naøy hieän roõ tröôùc maét, Ñònh naøy khoâng giaùn ñoaïn maø khoâng khôûi leân Thaùnh ñaïo, bôûi vì khoâng coù taùc duïng. Vì vaäy neân bieát, caùch noùi tröôùc laø hôïp lyù. Hoûi: Ñònh naøy khoâng coù theå ñoaïn caùc phieàn naõo, cuõng khoâng coù theå daãn ñeán coâng ñöùc thuø thaéng, vì sao Thaùnh giaû coù luùc lieân tuïc khôûi leân? Ñaùp: Vì boán nhaân duyeân maø coù söï daáy khôûi thöôøng xuyeân: 1. Vì truù trong phaùp Laïc hieän taïi. 2. Vì daïo chôi trong coâng ñöùc. 3. Vì quaùn xeùt nhöõng vieäc laøm tröôùc ñaây. 4. Vì thoï taøi saûn baäc Thaùnh. Laïi nöõa, theá löïc vaø taùc duïng cuûa Tam-ma-ñòa naøy saâu xa kín ñaùo, Ñònh töï taïi thì môùi coù theå hieän roõ tröôùc maét, cho neân thöôøng xuyeân khôûi leân, daïo chôi quaùn saùt. Caùc ñaïo quaù khöù ñaõ tu ñaõ ngöøng hay chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Tu coù boán loaïi: 1. Tu ñaït ñöôïc. 2. Tu luyeän taäp. 3. Tu ñoái trò. 4. Tu loaïi boû. Tu ñaït ñöôïc vaø tu luyeän taäp, ñoù laø taát caû phaùp höõu vi thieän. Tu ñoái trò vaø tu loaïi boû, ñoù laø taát caû phaùp höõu laäu. Caùc Sö phöông Taây noùi tu coù saùu loaïi, ñoù laø boán loaïi tröôùc, laïi theâm vaøo hai loaïi tu: 1. Tu phoøng hoä. 2. Tu phaân bieät. Tu phoøng hoä, ñoù laø phoøng hoä caùc caên. Nhö trong kinh noùi: “Ñoái vôùi saùu caên naøy kheùo leùo ñieàu phuïc, kheùo leùo che giaáu, kheùo leùo giöõ gìn, kheùo thaâu nhieáp, kheùo leùo thaâu nhieáp, kheùo leùo tu taäp, coù naêng löïc daãn ñeán nieàm vui ñôøi sau.” Tu phaân bieät, ñoù laø phaân bieät saéc thaân. Nhö trong kinh noùi: “Trong thaân naøy coù toùc-loâng-moùng-raêng…” Caùc Sö nöôùc naøy noùi hai loaïi sau, töùc laø thuoäc veà tu ñoái trò vaø tu

loaïi boû, cho neân taát caû caùc tu chæ coù boán loaïi. Trong naøy, döïa vaøo hai loaïi tu tröôùc maø soaïn luaän. Nhöng boán loaïi tu traûi qua phaùp phaân bieät caàn phaûi laøm thaønh boán caâu: 1. Coù phaùp laø hai loaïi tu tröôùc maø khoâng phaûi laø hai loaïi tu sau, ñoù laø phaùp höõu vi voâ laäu. 2. Coù phaùp laø hai loaïi tu sau maø khoâng phaûi laø hai loaïi tu tröôùc, ñoù laø phaùp höõu vi nhieãm oâ vaø voâ

phuù voâ kyù. 3. Coù phaùp laø hai loaïi tu tröôùc cuõng laø hai loaïi tu sau, ñoù laø phaùp thieän höõu laäu. 4. Coù phaùp khoâng phaûi laø hai loaïi tu tröôùc cuõng khoâng phaûi laø hai loaïi tu sau, ñoù laø phaùp voâ vi. Hoûi: Tu laø nghóa gì? Ñaùp: Nghóa veà xoâng öôùp phaùt ra nghóa cuûa tu, nghóa veà luyeän taäp hoïc hoûi laø nghóa cuûa tu, nghóa laøm cho roõ raøng trong aùnh saùng laø nghóa cuûa tu. Phaùp thieän höõu vi, hieän taïi laø do tu luyeän taäp maø hieån loä; hieän taïi laø luyeän taäp maø ñaït ñöôïc cho neân goïi laø tu, vò lai thì chæ coù ñaït ñöôïc cho neân goïi laø tu; hieän taïi laø tieáp nhaän söû duïng cho neân goïi laø tu, vò lai thì daãn daét phaùt khôûi cho neân goïi laø tu, hieän taïi laø thuoäc veà thaân cho neân goïi laø tu, vò lai thì khôûi leân ñaït ñöôïc cho neân goïi laø tu; hieän taïi laø hieän roõ tröôùc maét cho neân goïi laø tu, vò lai thì thaønh töïu cho neân goïi laø tu; hieän taïi ñang laøm nhöõng vieäc laøm cho neân goïi laø tu, vò lai thì nhö töø xa mong muoán qua laïi cho neân goïi laø tu. Hoûi: Caùc ñaïo quaù khöù ñeàu ñaõ tu-ñaõ ngöøng chaêng? Ñaùp: Caùc ñaïo quaù khöù ñeàu ñaõ tu-ñaõ ngöøng. Ñaõ tu, ñoù laø thieän quaù khöù, bôûi vì ñaõ coù hai loaïi tu ñaït ñöôïc vaø tu luyeän taäp. Ñaõ ngöøng ñoù laø phaùp quaù khöù, bôûi vì nhöõng vieäc laøm ñaõ ngöøng laïi. Coù ñaïo ñaõ tu-ñaõ ngöøng maø khoâng phaûi laø quaù khöù, ñoù laø ñaïo vò lai ñaõ tu-ñaõ ngöøng, nhö luùc quaùn Baát tònh cho ñeán luùc Taän trí hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu phaùp thieän höõu vi trong voâ löôïng saùt na cuûa vò lai. Phaùp ñaõ tu naøy, töø saùt na thöù hai trôû veà sau ñeàu goïi laø ñaõ tu, bôûi vì ñaõ coù tu ñaït ñöôïc, cuõng goïi laø ñaõ ngöøng, bôûi vì nhöõng vieäc laøm ñaõ xong, maø khoâng phaûi laø quaù khöù bôûi vì laø hieän taïi vaø vò lai. Hoûi: Caùc ñaïo vò lai ñeáu chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, bôûi vì nghóa khoâng nhaát ñònh: 1. Coù ñaïo vò lai maø khoâng phaûi laø chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng, ñoù laø vò lai ñaõ tu-ñaõ ngöøng; loaïi naøy chính laø thöù töï tröôùc ñaây ñaõ noùi.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 105 91

2. Coù ñaïo chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng maø khoâng phaûi laø vò lai, ñoù laø chöa töøng ñaït ñöôïc baét ñaàu hieän roõ ôû tröôùc maét, nghóa laø chöa töøng ñaït ñöôïc quaùn Baát tònh, cho ñeán Taän trí ñang hieän roõ ôû tröôùc maét; loaïi naøy chöa haún ñaõ tu, bôûi vì ñang coù tu ñaït ñöôïc vaø tu luyeän taäp, cuõng chöa haún ñaõ ngöøng, bôûi vì ñang laøm nhöõng vieäc laøm, maø khoâng phaûi laø vò lai bôûi vì thuoäc veà hieän taïi. 3. Coù ñaïo vò lai cuõng chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng, ñoù laø ñaïo vò lai chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng, nghóa laø luùc quaùn Baát tònh cho ñeán Taän trí hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu phaùp thieän höõu vi trong voâ löôïng saùt na cuûa vò lai, phaùp ñaõ tu naøy trong saùt na thöù nhaát goïi laø chöa haún ñaõ tu, bôûi vì nay ñang tu ñaït ñöôïc, cuõng goïi laø chöa haún ñaõ ngöøng bôûi vì ñang laøm nhöõng vieäc laøm, ñaïo ñaõ tu naøy haõy coøn thuoäc veà vò lai. 4. Coù ñaïo khoâng phaûi laø vò lai cuõng khoâng phaûi laø chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng, ñoù laø ñaïo quaù khöù vaø ñaïo ñaõ töøng ñaït ñöôïc nay hieän roõ ôû tröôùc maét. Ñaïo quaù khöù, laø ñaõ tu-ñaõ ngöøng, nhö tröôùc ñaõ noùi; vaø ñaïo ñaõ töøng ñaït ñöôïc nay hieän roõ ôû tröôùc maét, laø tröôùc kia coù tu ñaït ñöôïc cho neân goïi laø ñaõ tu, nhöõng vieäc laøm ñaõ xong cho neân goïi laø ñaõ ngöøng, töùc laø ñaõ töøng ñaït

ñöôïc quaùn Baát tònh... vaøo luùc hieän roõ ôû tröôùc maét. Hoûi: Ñaïo hieän taïi naøy bôûi vì nay tu luyeän taäp-bôûi vì ñang laøm coâng vieäc, neân goïi laø chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng, taïi sao noùi khoâng phaûi laø chöa haún ñaõ tu-ñaõ ngöøng? Ñaùp: Tuy döïa vaøo tu luyeän taäp thuaän theo chæ noùi ñaïo quaù khöù laø caâu naøy thaâu nhieáp, maø döïa vaøo tu ñaït ñöôïc cho neân cuõng noùi ñaïo hieän taïi ñaõ töøng ñaït ñöôïc laø caâu naøy. Hoûi: Caùc ñaïo hieän taïi ñeàu ñang tu chaêng? Ñaùp: Caùc ñaïo hieän taïi ñeàu ñang tu, nghóa laø neáu ñaïo hieän taïi chöa töøng ñaït ñöôïc, thì do tu ñaït ñöôïc vaø tu luyeän taäp cho neân goïi laø ñang tu; neáu ñaïo hieän taïi ñaõ töøng ñaït ñöôïc chæ do tu luyeän taäp thì goïi laø ñang tu. Coù ñaïo ñang tu maø khoâng phaûi laø hieän taïi, ñoù laø ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc baét ñaàu hieän roõ ôû tröôùc maét, maø tu chuûng loaïi ñaïo aáy ôû vò lai. Nhöng chuûng loaïi thì coù boán loaïi: 1. Chuûng loaïi veà tu. 2. Chuûng loaïi veà luaät nghi. 3. Chuûng loaïi veà phaïm vi. 4. Chuûng loaïi töông töï. Chuûng loaïi veà tu, nhö trong naøy noùi ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc baét ñaàu hieän ôõ ôû tröôùc maét, maø tu chuûng loaïi ñaïo aáy ôû vò lai. Trong naøy coù ngöôøi noùi: Ñaïo höõu laäu duøng ñaïo höõu laäu laøm chuûng loaïi, ñaïo voâ laäu

duøng ñaïo voâ laäu laøm chuûng loaïi. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Ñaïo höõu laäu duøng ñaïo höõu laäu-voâ laäu laøm chuûng loaïi, ñaïo voâ laäu duøng ñaïo voâ laäu-höõu laäu laøm chuûng loaïi. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì moãi moät loaïi hieän roõ tröôùc maét ñeàu tu hai loaïi ñaïo cuûa vò lai. Do theá löïc aáy cho neân tu ôû vò lai ñeàu coù theå noùi laø chuûng loaïi aáy. Chuûng loaïi veà luaät nghi, nhö chöông Nghieäp Uaån noùi: “Neáu thaønh töïu veà Giôùi quaù khöù, thì cuõng thaønh töïu veà Giôùi thuoäc chuûng loaïi naøy ôû vò lai-hieän taïi chaêng?” Trong naøy. Luaät nghi duøng luaät nghi laøm chuûng loaïi, bieät giaûi thoaùt luaät nghi duøng bieät giaûi thoaùt luaät nghi laøm chuûng loaïi, Tónh löï luaät nghi duøng Tónh löï luaät nghi laøm chuûng loaïi, voâ laäu luaät nghi duøng voâ laäu luaät nghi laøm chuûng loaïi, luaät nghi gia haïnh duøng luaät nghi gia haïnh laøm chuûng loaïi, luaät nghi haäu khôûi duøng luaät nghi haäu khôûi laøm chuûng loaïi, ôû trong bieåu duøng bieåu laøm chuûng loaïi, voâ bieåu duøng voâ bieåu laøm chuûng loaïi. Chuûng loaïi veà phaïm vi, nhö chöông Caên Uaån noùi: “Neáu thaønh töïu nhaõn caên thuoäc veà chuûng loaïi naøy thì cuõng thaønh töïu thaân caên thuoäc chuûng loaïi naøy chaêng? Trong naøy, neáu laø phaùp cuûa coõi naøy thì vaãn duøng phaùp cuûa coõi naøy laøm chuûng loaïi, nghóa laø phaùp coõi Duïc laáy phaùp coõi Duïc laøm chuûng loaïi, phaùp coõi Saéc laáy phaùp coõi Saéc laøm chuûng loaïi, phaùp coõi Voâ saéc laáy phaùp coõi Voâ saéc laøm chuûng loaïi. Chuûng loaïi töông töï, nhö trong Tyø-naïi-da noùi: “Toân giaû Vaät-ñoäc- töû, tay traùi toûa ra aùnh saùng, tay phaûi phaân chia nhöõng ñoà naèm..., trao cho Tyø kheo thuoäc chuûng loaïi töông töï, noùi laø ñeå cho ngöôøi trì Toá-ñaùt-laõm vaø ngöôøi trì Toá-ñaùt-laõm cuøng ôû moät nôi, ngöôøi trì Tyø-naïi-da vaø ngöôøi trì Tyø-naïi-da cuøng ôû moät nôi, ngöôøi trì A-Tyø Ñaït Ma vaø ngöôøi trì A-Tyø Ñaït Ma cuøng ôû moät nôi, ngöôøi ôû choán A-luyeän-nhaõ vaø ngöôøi ôû choán A- luyeän-nhaõ cuøng ôû moät nôi, khieán cho caùc Tyø kheo cuøng

chuûng loaïi, cuøng vôùi nhau ôû moät nôi baøn luaän yeân laëng, tuøy thuaän laãn nhau tu caùc phaùp thieän, khoâng lo buoàn khoå sôû.” Trong kinh cuõng noùi: “Caùc loaøi höõu tình, caùc coõi khaùc nhau maø chuûng loaïi gioáng nhau, thì laïi yeâu thích laãn nhau, aùc thì thích aùc, thieän thì thích thieän.” ÔÛ trong boán chuûng loaïi, trong naøy chæ döïa vaøo chuûng loaïi veà tu maø soaïn luaän, nghóa laø quaùn Baát tònh cho ñeán Taän trí hieän roõ ôû tröôùc maét, thì coù theå tu phaùp thieän höõu vi trong voâ löôïng saùt na cuûa vò lai, phaùp ñaõ tu naøy trong saùt na thöù nhaát, laø ñang tu ñaït ñöôïc maø khoâng phaûi hieän taïi, bôûi vì thuoäc veà vò lai. Trong naøy, hieän taïi ñoái vôùi ñang tu.

Hoûi: Neáu chæ döïa vaøo tu ñaït ñöôïc maø noùi thì neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, ñoù laø: 1. Hoaëc coù luùc hieän taïi maø khoâng phaûi laø ñang tu, nhö ñaïo ñaõ töøng ñaït ñöôïc nay hieän roõ ôû tröôùc maét. 2. Hoaëc coù luùc ñang tu maø khoâng phaûi laø hieän taïi, nhö trong saùt na thöù nhaát tu ôû vò lai. 3. Hoaëc coù luùc hieän taïi cuõng laø ñang tu, nhö ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét. 4. Hoaëc coù luùc khoâng phaûi laø hieän taïi cuõng khoâng phaûi laø ñang tu, nhö ñaïo quaù khöù vaø vò lai, ñaõ tu-ñaõ ngöøng. Ñaùp: Trong naøy döïa chung vaøo tu ñaït ñöôïc vaø tu luyeän taäp maø noùi, cho neân duøng hieän taïi ñoái vôùi ñang tu. Hoûi: Chæ laøm thuaän theo caâu tröôùc? Ñaùp: Bôûi vì ñaïo hieän taïi nhaát ñònh phaûi coù tu luyeän taäp, cho neân goïi laø ñang tu. Hoûi: Neáu luùc lui suït quaû treân truù vaøo quaû döôùi, thì quaû döôùi ñaõ ñaït ñöôïc goïi laø tu ñaït ñöôïc chaêng? Ñaùp: Goïi laø ñaït ñöôïc chöù khoâng phaûi laø tu. Hoûi: Luùc aáy laïi tieán leân ñaït ñöôïc quaû ñaõ lui suït, thì quaû treân ñaõ ñaït ñöôïc goïi laø tu ñaït ñöôïc hay khoâng? Ñaùp: Neáu quaù khöù thì goïi laø ñaït ñöôïc chöù khoâng phaûi laø tu, neáu vò lai thì goïi laø tu ñaït ñöôïc. Hoûi: Vì sao quaù khöù thì goïi laø ñaït ñöôïc chöù khoâng phaûi laø tu, vò lai thì goïi laø tu ñaït ñöôïc? Ñaùp: Neáu ñaïo hieän taïi laøm nhaân cho quaû aáy, thì neáu coù theå noùi quaû aáy laø tu ñaït ñöôïc, ñaïo hieän taïi khoâng coù nghóa laøm nhaân cho quaù khöù, cho neân ñaïo quaù khöù goïi laø ñaït ñöôïc chöù khoâng phaûi laø tu. Hoûi: Luùc lui suït quaû treân truù vaøo quaû döôùi, ñaõ ñaït ñöôïc quaû voâ laäu döôùi ôû vò lai, ñaõ coù nhaân ñaït ñöôïc voâ laäu cuûa hieän taïi, sao khoâng goïi laø tu? Ñaùp: Neáu nhaân cuûa hieän taïi do thaéng tieán cho neân ñaït ñöôïc ôû vò lai, thì quaû aáy coù theå goïi laø tu. Luùc lui suït truù vaøo quaû döôùi thì ñaït ñöôïc voâ laäu cuûa hieän taïi, tuy laø nhaân cuûa noù maø khoâng phaûi laø thaéng tieán, cho neân khoâng goïi laø tu, bôûi vì khoâng do tu ñaït ñöôïc ôû hieän taïi, maø vò lai aáy chæ do lui suït cho neân noù ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.